

Grannarnir á Atlantsmótinum

Oddagrein

VIT fáa vitjan av fleiri ríkisleiðarum í hesum árinum. Løgmaður hevur boðið grønlandska landsstýrisformanninum, íslenska forsætisráðharranum og norska konganum á vitjan. Haraftrat kemur Margretha drotning á vitjan.

ALT gott um tað. Men tað er líkasum, at vit hava lyndi til at hyggja til teir stóru og kanska lata eyguni aftur fyrri teimum meira javnlíku grannum, við hava fyrri sunnan. Her hugsa vit fyrst og fremst um oyggjabólkar, Suðuroyggar (Hebridurnar), Orknoyggar og Hetland. Kann vera at hesar oyggjar eru smáar og ikki hava líka stóran týdning sum Danmörkin, Noreg, Grønland og Ísland í eygunum á teimum flestu.

EFTIR okkara tykki áttu vit føroyingar eisini at tikið upp samstarv við umrøddu oyggjabólkar. Hetta tí at vit hava mangt í felag, eina forna mentan, eina geografiska stodd, eitt lutvís eins fólkatal osfr. Eingin ivi er um, at tað kundi fingið týdning fyrri okkum sum tjóð og eisini fyrri teir triggjar oyggjabólkarar vit her tosa um, at tættari bond vórðu knýtt. Tá vit so eisini hugsa um framtíðar útviklingin í øllum hesum økinum - eitt nú oljumenningina á Atlantsmótinum - so er greitt, at eitt samstarv eisini á tí økinum átti at verið so sjálvsagt.

LONGU í ár verður fyrsta Atlantsoljan flutt av Atlantsmótinum til Orknoyggar. Og í næsta ár rennur so olja úr enn eini keldu á Atlantsmótinum og tá verður hon flutt til Hetlands. Um somu tíð, sum hetta hendir, verður arbeitt dúgliga bæði í norðara parti av Skotlandi og á Suðuroygjum at byggja upp ymsar tænarar til hesa nýggju vinnu á Atlantsmótinum. Hver verður eisini vestureftir móti Rock Allieðunum, sum fleiri halda fara at gerast enn ein týðandi oljalandslutur.

HVUSSU fáa øll hesi smáu oyggjasamfeløgini, sum í mongum eru so eins, frægasta ágóðan av tí ríkidømi, ið finst undir fótum okkara! Hvussu kunnu vit best verja okkum móti, at vit ikki verða útnyttad og misbrúkt av teimum stóru multinationalu feløgnum! Hvussu verja og varðveita vit tað positiva og góða við verandi livihátti - hvussu forða vit fyrri, at ikki livsvirðini fara fyrri skeyti í tí møgulega komandi peningastreyminum! Og ikki hvussu - og ikki minst av øllum - troyta vit best umrødda ríkidømið!

TÁ TOSAD verður um ein nýggjan útvikling, so verður ofta hugt eftir, hvussu aðrir hava gjørt og hesir aðrir eru oftani tjóðir, sum eru nógvar ferðir størri enn vit og sum vit í ávisum førum als ikki kunnu samanbera okkum við. Hvi ikki heldur fara til okkara javnlíkar og royndir at fáa nakað frá teimum um somu tíð sum vit kunnu geva teimum nakað! Nú oyggjasamfeløgini, sum liggja kring ein møgulega týðandi oljalandslut á Atlantsmótinum, týkjast at vera í sama báti, halda vit, at okkurt ítøkiligt og skilagott átti at verið gjørt til tess at ment samskipti og samvinnu.

HER er samferðslan ein sera týðandi liður. Og tað er m.a. í hesum høpi, at vit eiga at siggja siglingina uppá Skotland. Tað er ein dáragerð, verður henda sigling søga. Var nakar dugur í landsstýrinum hugdi tað fram eftir og menti hesa farleið heldur enn at atvaka hana. Talan er um eina illofu í framtíðina hjá okkum øllum, sum liva á Atlantsmótinum. Hvi ikki gera oyggjasamfeløgini her til eitt knútapunkt - til ein miðdepil í Atlantshavi millum Stórabretland í suðuri, Noreg í eystri og Grønland fyrri norðan!

VIT fara á heita á landsstýrið og á lögmann, sum umsitur undirgrundarmál og sambandið við okkara grannatjóðir, at bera so í bandi, at siglingin millum Føroyar og Skotland verður útbýgd til eitt sambindingarleið millum allar fyra oyggjabólkarar og sjálvandi eisini Skotland og Bretland. Vit hava brúk fyrri útforðursamstarvi men soleiðis sum framtíðin í lotuni týkist laga seg á Atlantsmótinum mugu vit eisini til at hugsa øðrvísi og nýtt.

Sosialurin

Landsstýrisskútan rekur fyrri vág og vind

So gjørdur teir tað aftur, og hetta verður gongdin, so leingi sum teir sleppa at sita við tí politisku maktini.

Í einari sending hjá sjónvarpinum, »Krosskast«, har Óli Jacobsen var ein av lutakarunum, segði fiskimannafelagsformaðurin frá eini danmarkarferð. Har varð m.a. ein fyrirteka vitjað, og segði hann soleiðis, at henda fyrirteka hevði framleitt saltfisk í 25 ár og var komin nógv longri við hesi framleiðslu, enn vit føroyingar, sum hava virkað hesa vøru í 100 ár. Alt gott um henda dømi, sum her er drigið fram, men tað skuldi fingið onkra klokku at ringt hjá verandi samgongu.

»Men her lades alt háð ude«, tí istaðin fyrri at skapa nakað til gagns fyrri heildina, so finna teir heldur mál, sum skapa ósemju, og henda politiska óseman hevur havt við sær, at motorkraftin á landsstýrisskútinu er eingin. Motorurin er niðurslitin, og tey seglini, sum skuldu givið eitt sindur av framdrift, tey hanga í lepmum. Yvirmenninir, sum skulu syrgja fyrri, at tað gongur rætt fyrri seg, teir tala ikki saman, uttan tá ið stórv skulu setast. Teir hava sett fleiri leiðandi stórv við góðari løn, ja,

lønjin er so góð, at teir leiðararnir fáa meira um mánaðin, enn eini fólkapersjónshjún fáa at liva fyrri um árið. Soleiðis verða tey viðfarin, sum hava borið til tann almenna kassan alt sitt liv.

Ein slík øking av teimum almennu útreiðslunum skuldi væl ført við sær, at teir samstundis eisini øktu inntøkurnar hjá tí almenna við eisini at seta í verk arbeiðsskapandi tiltøk, soleiðis at útreiðslurnar ikki verða stórru enn inntøkurnar.

Tá nú formaðurin í Fiskimannafelagnum hevur verið og sæð eitt virki í Danmark, sum framleiðir saltfisk, hví so ikki gera slík í Føroyum?

Var tað ikki Verkamannafylkingin, sum skuldi seta arbeiði í gongd?

Men tíverri, tað er ikki henda gongdin, sum er galdandi fyrri hvørki Verkamannafylkingina ella samgonguna sum heild.

Tann verandi samgongan ger einki fyrri at skapa arbeiði og á tann hátt økja um inntøkur landskassans. Teir gera einki fyrri at skapa nýggjar marknaðir fyrri okkara útflutningsvørur. Tað gongur heldur tann skeiva vegin. Teir niðurgera lívsæð okkara, teir taka grundarlagið undan okkara sam-

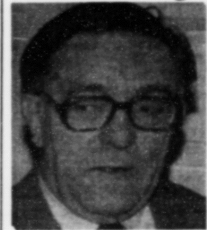
felag.

Herger Nielsen visir í grein sín nú um dagarnar á viðgerðina av »Sverra Ólavssyni« og tær avleiðingar, sum standast av hesum. Eg gjørdi í eini grein vart við tað sama. Eg vísti í gren minari á viðurskiptini viðvíkjandi »Annu T«, har skipið bleiv lagt. Og tað seinasta, sum er hent er, at »Suðurvørð« er settur á sölulistan. Hetta, sum her fer fram, er ein sorgarsøga, men tað sakar helst ikki samgonguna, tí øll hesi skipini og tey arbeiðsplássini, sum her verða jarðløgð, eru í Suðuroy.

Viðvíkjandi »Suðurvørð« er at siga, at eigarin brýtur upp í úr nýggjum, roynir at finna aðra framleiðslu av fiski. Beint nú eru ikki nóg góð marknaðarviðurskipti fyrri hesari framleiðslu, so tað hongur ikki saman fíggarliga. Hvat hevði verið meira rætt og rimuligt enn tað, at landsstýrið læt henda skipið fara undir praktiskar fiskiroyndir og soleiðis tók um endan og stuðlaði hesi fyrri føroyingar nýggju vinnu? Eitt er greitt, tá skipið er selt og teir nýggju eigararnir hava fingið hetta væl útgerða skip, so vilja teir eisini finna solumarknað fyrri vørnu.

Tá skipið er farið av land-

Viðmerking

Sverre Midjord
skrivur

inum, tá eru aftur 20 fiskimenn arbeiðsleysir. Hetta eru limir í fakfelagnum hjá Óla Jacobsen. Teir verða arbeiðsleysir eins og teir á »Sverra Ólavssyni« og »Annu T«, og teir siggja sær so ongan annan møguleika uttan at fara av landinum, og harvið stuðla okkara dugnaligu fiskimenn konkurrenti á fiskivinnuøkinum.

Og meðan alt hetta fer fram, ja, er dagligur kostur, so svevur okkara landsstýri. Nei, tað er ikki rætt at siga at teir sova, teir hava úr at gera at klandrast, og tí rekur landsstýrisskútan fyrri vág og vind.

Sverre Midjord

Hans Birgir Hansen skrivur:

Arbeiðsmarknaðarstöðan í Føroyum

Tað verða óneyðugir trupulleikar skapir, tá ið munur verður gjørdur á arbeiðsfólk. Tað sær ein úti á teimum nógvm umrøddu arbeiðsmarknaðunum kring alt landið. Tað er eingin, ið nágreiniliga og umfatandi hevur lýst arbeiðsmarknaðarstöðuna, t.v.s. bæði hjá 6-faklærdum og faklærdum og trupulleikarnar at sleppa út á arbeiðsmarknaðin.

Tað hevur verið víst til familjupolitikkinn, sum skapar støttamun úti á arbeiðsmarknaðinum. Tað hevur verið víst til teirra, sum fara um egin fakmørk, bæði óheft og heft av ALS, kommunalu forsorgarskipanini og fakfeløgum. Tað hevur verið víst á týðningin at fáa skipað náttúrliga frágongd og tilgongd úti á arbeiðsmarknaðinum. Tað hevur verið á týðningin at fáa arbeiðsvikuna stytta hjá mánaðar- og tímaltøntum, t.v.s. niður í einar 30-35

tímar um vikuna, so at hesi fáa tíð til familjulív og annað. Tað er neyðugt at fáa skapt javnvág millum tey vinnuleysu og tey arbeiðandi. Tað er neyðugt at fáa skapt javnvág, hvat býtinum av arbeiðsvikutímatalinum viðvíkur. Tað eru nógvm, sum arbeiða, ið hava arbeiði við síðuna av hjá tí almenna og tí privata.

Tað kann ikki vera rættvíst, at slíkt óskil skal sleppa at halda fram kring alt landið. Tað skal fáast greiða á øllum hesum viðurskiptunum, og tað vil eg arbeiða fyrri.

Tað skal skipast fyrri arbeiðsstarvsvenjing og upplæring úti á arbeiðsmarknaðinum. Tað er ikki minst galdandi, tá ið samhaldsfasti arbeiðsmarknaðareftirløngarunnurin fer at virka komandi ár.

Tað ber væl til at fáa beint burtur alt arbeiðsloysi í Føroyum við ádurnevndu

loysnum. Tað verður tó ikki neyðugt at hava so nógvm starvsfólk arbeiðandi á ALS og kommunalu forsorgarskipanini. Tað kunnu tá skapast møguleikar fyrri, at føroyskar familjur við børnum og einstaklingar flyta heim aftur til Føroya.

Tað er neyðugt at viðgera allar partar av arbeiðsmarknaðinum í dagbløðum eins og eg fáist við. Tað skal eisini arbeiðast imóti øllum teimum, ið fáa framfihjárættindi til arbeiði og stórv. Tað sama ger seg galdandi við øllum teimum, ið fáa framfihjárættindi til lesnað ella lærupláss.

Tað skal skipast fyrri, at alt kappingaravlagandi virksemi kring landið skal fáast burtur. Hetta er neyðugt, skulu vit skapa lønsemi úti í landshúsarhaldinum og samfelagnum annars.

Hans Birgir Hansen

TVINGSILSSØLA

Hósdagin
tann 20. februar 1997
kl. 9.00

verður á dómarskrivstovuni C, Ploýensgøta 1, 100 Tórshavn, hildin tvingsilssøla yvir matr. nr. 86 a, Sumba, (AS 224/96).

Talan er um jørð 29.822 m² innangarðs og 3 gyllin og 4 1/2 skinn í Lopranshaga og 8 gyllin og 10 1/2 skinn í Hamrahaga.

Tvingsilssølan er umbiðin av Annfinn V. Hansen, adv., Gongin, Tórshavn, tlf. 19595 (j. nr. 211901), sum kann geva nærri upplýsingar, eins og avtala kann gerast við um at siggja ognina.

Søluuppgærd kann umbiðjast frá nevnda advokati ella hyggjast ígjøgnum á dómarskrivstovuni.

Føroya Fútarættur,
tann 20. jan. 1997